

Naam: Anton Rosmüller
Leeftijd: 57
Is: dichter/zanger en steuntrekker

Anton Rosmüller zat op het kleinseminarie en studeerde psychologie. Hij leefde zes jaar van de wind op Ibiza en zou daarna schaakmeester worden. Maar nee. Nu is hij dichter/zanger met een uitkering. „Ik wandel en ik zing. En soms beleef ik waarachtig een geluksmoment.”

Anton Rosmüller

Nooit van de Dom gesprongen

Ik geniet van mooie uitzichtjes, daar niet van, maar het is de bedoeling dat ik met wandelen condities schep om creatief te worden. Wandelen als middel. Dat is de opzet. Maar sinds de sociale dienst mij in de geest kijkt, komt er vrijwel geen versje meer uit.

Normaliter loop ik één op drie. Drie dagen wandelen, één liedje. Meestal in vierkwartsmaat. Bombombombom... Marstempo. Het ritme van m'n pasfrequentie. De melodielijnen hebben een hoog ketelbinkiegehalte, heel erg Nederlands.

Nu liep ik van de zomer drie dagen het Graafschappad, twee dagen in de buurt van Doetinchem en nog eens drie dagen het Hanzenpad – dat is dus acht dagen wandelen. Resultaat?

Geen enkel liedje!

Dat komt, ik weet het bijna zeker, door die mallemlen. De sociale dienst gaf een extern bureau opdracht mij te beoordelen op arbeidsgeschiktheid. Ik ben 57. Ik werk niet, ik heb nooit gesolliciteerd.

Dan ben je een maatschappelijke outcast en tegenwoordig laten ze het er niet meer bij zitten.

Herintegreren zul je.

Ik voelde me als Saddam Hoessein in die onderzoekskamer nadat ze hem hadden opgepakt. De arbeidspsycholoog, een mij volslagen onbekend iemand, is bij elkaar wel een half jaar ongevraagd met me bezig geweest. Wroeten in mijn ziel. Dat heb ik emotioneel als zeer belastend ervaren. Ik werd er hondmoe van.

De conclusie stelt me weer wel gerust. Ik heb het rapport zojuist met de post ontvangen. Ze vinden me wel een aardige intellectueel, daar komt het althans op neer, en er staat ook: 'cliënt moet verder maar met rust gelaten worden'.

Ik heb wel gewerkt, heel vroeger voor een uitzendbureau, maar daar is niemand vrolijk van geworden. Ik onttrek me per definitie aan groepsnormen en ik huiver al bij het woord autoriteit. In 1981 was ik via het uitzendbureau beland bij de Spoorwegen. Ik spoot machines schoon. Er is toen een bedrijfsongeluk gebeurd waarvoor ik me verantwoordelijk voelde. Dat brak me totaal. Zenuwzinking. Ik heb jaren geprocedeerd om me te laten afkeuren, maar dat is nooit gelukt.

Nee, een vetpot is het op deze manier niet: 760 euro in de maand. Aan huur ben ik al 193 euro kwijt; ná aftrek van huursubsidie, die nu ook nog eens omlaag is gegaan. Dan heb je nog de boodschappen bij Albert Heijn en de kroeg. Ik kom gewoon niet meer uit. Er moet iets gebeuren. Ik zal op dat dagelijkse cafébezoek moeten bezuinigen. Ik zou niet weten hoe het anders moet.

Kleren koop ik al nooit. Die krijg ik van vrienden en kennissen. Boeken leen ik bij de bibliotheek. Een telefoonaansluiting wil ik niet eens. Ik heb nu wel zo'n tweedehands mobieltje voor als ik doodziek op de bank mocht vallen. Eenzaam sterven lijkt me niks, en je weet maar nooit. Nu kan ik in elk geval alarm slaan.

Deze grote tv is al lang naar zijn grootje en van dat kleintje doet sinds tien dagen het geluid het niet meer. De Olympische Spelen heb ik zo in alle stilte kunnen volgen. Het interessante is dat je zonder geluid een beter idee van iemand krijgt. Aan die kop van Smeets zie ik bijvoorbeeld af dat hij bijzonder met zichzelf is ingenomen. Mét geluid vond ik hem al een kwal, maar nu is alle twijfel weg.

Ik ben nooit getrouwd geweest. Mijn hemel, wat had ik graag een gezin gehad. Ik hunker mijn hele leven naar liefde en betekenis; ik kan absoluut niet tegen eenzaamheid. Alleen zijn is zo nutteloos. Maar het heeft niet zo mogen zijn. Ik heb me vaak afgewezen gevoeld. Een keer had ik zo'n relatie dat ik dacht: en nú, ja nú houd ik van haar.

Toen maakte ze het uit.

Mijn enige geluk is dat ik op mijn veertigste de poëzie heb ontdekt. Anders was het nog slecht met me afgelopen. Het is heel belangrijk dat je gevoelens een uitweg vinden. Ik kan dat met taal bewerkstelligen.

Mijn vader – grootseminarist – kon dat niet. Die heeft zich zijn leven lang ondergewaardeerd gevoeld. Hij was corrector bij een katholieke drukkerij en dacht directeur te kunnen worden. Maar ja... Had hij zich nou maar eens geuit. Nu deed hij net of hij dik tevreden was, herlas op zijn zeventigste nog maar eens de hele bijbel en zei met regelmaat tegen beter weten in: 'Weet je, het gaat met de wereld langzaam maar zeker de goede kant op.'

Tot mijn vijftigste ben ik helemaal niet met mijn vader bezig geweest. Gek is dat. Dat is pas van de laatste jaren. Mijn moeder – ik moet zeggen mijn moederbinding – beheerste de eerste tien jaar van mijn poëzie. Mijn eerste drie bundels gingen allemaal over de vrouw. Over binding en afwijzing. *Stront ben je, – en ik trap er steeds weer in*. Daarmee ben ik begonnen.

Mijn ouders zijn allebei op hun 79e gestorven. Als goede katholieken, zoals ze dat zeggen. Dat was mijn milieu, en ik moet zeggen: er zijn kinderen beroerder opgegroeid. Op mijn tiende hoorde ik in onze kerk zelfs de stem Gods. Derde rij, naast de pilaar. Ik zou priester worden, en als het meezat paus. Mijn oudste broer zat al op het seminarie, dus het was geheel mijn eigen keuze.

Maar op mijn achttiende hield ik het niet meer uit. Jongensspelletjes. Ik kreeg er een enorme tik van. Ik moest daarna zelfs twee jaar in psychotherapie. De poëzie had ik nog niet ontdekt. Ik wist niet om te gaan met mijn ik, met alleen-zijn. Dat is pas gekomen op Ibiza. Van 1974 tot 1980 heb ik op dat gekke eiland wel genoten. Ik deed vertaalwerk, ik keerde af en toe terug naar Nederland om wat bij te verdienen, maar het was toch voornamelijk wandelen, schaken, ouwehoeren, en in het zonnetje zitten. Je plukte de dag.

In het derde jaar kwam ik werkelijk in de *scene* terecht. De flower power was op zijn retour maar Ibiza was nog een bolwerk van hippies. Kleinkunstenaars, leeghoofden ook wel, en Bhagwan-volgelingen. Sommigen waren stinkend rijk als gevolg van erfenissen. Ik herinner me een Amerikaan die vier miljoen aan het potverteren was. Dat was trouwens geen domme jongen. En zijn vrouw was de mooiste van het eiland.

Ik huurde een klein eenvoudig wit boerderijtje op het platteland. Er waren mooie vrouwen en iedereen maakte zijn eigen muziek. Met een Jeep naar het strand. Full-moon-party's. Ik heb daar leren trippen. De groep beschermde mij. 'Anton is heel intelligent', zeiden ze, 'dus met lsd zal er wel heel veel uit zijn hoofd komen'.

Nu, goed. Ik heb tijdens een trip de snelheid van het licht ontdekt door een seconde naar de maan te kijken en zag, turend in het kampvuur, opeens wat elektriciteit was. Zo ver ging mijn extase. Flauwekul. Ik ben blij dat ik nooit afhankelijk ben geworden van drugs. Zoals Herman Brood. Die springt toch maar van het Hilton. *Nooit Van De Dom Gesprongen – Aan Het Leven Te Veel Gehecht*, zing ik op mijn derde cd.

Op Ibiza raakte ik bevriend met Jean Patrick Capdevielle, een geflipte intellectueel die later beroemd werd. Hij besloot rockster te worden. En verdomd: zijn eerste album leverde direct drie ton op. Hij liet een kasteeltje op Ibiza bouwen, heeft nog vijf lp's gemaakt en is later bij de film en de tv terecht gekomen. Ik zie Jean Patrick nooit meer. Hij heeft me ooit gekwetst. Ik kon bij hem komen werken, dan kon hij tegen me 'aanpraten', maar dat is een loze belofte gebleken.

Ik dacht: wat Capdevielle kan, kan Rosmüller ook. Dat wil zeggen: ik zou geen rockster worden, maar schaakmeester. Ik had talent. Ik was veruit de beste van de Balearen, ik won de open kampioenschappen van Parijs en Utrecht en ik heb nu nóg een KNSB-rating van 2070. In 1980 gaf ik me vier jaar om de top te bereiken. Dat is grandioos mislukt. Te oud al, en toch net te weinig talent. Toen kwam de poëzie.

Ik heb zeven dichtbundels gemaakt en drie cd's. Allemaal in eigen beheer uitgegeven. Ik heb alweer dertien liedjes uit 2002 en 2003 op de plank voor cd nummer vier. En wat die gedichten betreft, hoop ik nu eindelijk op een uitgever. Dan voel ik me ook eens maatschappelijk geaccepteerd. De sprookjesschrijver Bert Oosterhout doet zijn best voor me. Ik heb hem 180 gedichten laten lezen. Volgens hem komen er veertig in aanmerking. In zijn ogen ben ik al vijftien jaar de grootste onbenul in de poëzie, maar dan denk ik toch: waarom steekt Bert dan een half jaar lang energie in me? Trouwens, op 25 september ben ik uitgenodigd voor de Dag van het Nederlandse Lied in Muziekcentrum Vredenburg. Ik heb daar al eens opgetreden, maar dat was in de foyer. Nu wordt het de kleine zaal. Kort na Joop Visser, vroeger Jaap Fischer. Geen kleine jongen. Ik verdien er geen rooie cent mee, maar strelen doet het me wel degelijk. Het is een vorm van erkenning. Dat vind ik vooral leuk voor mijn overleden vader. Is dat geen rare gedachte?

En als dat achter de rug is bereid ik me voor op mijn winterslaap. Dan is het geen weer om te wandelen. Ik ga dan lezen. Literatuur. Couperus - ik heb ze alle vijftig uit -, Chaim Potok, Pramoedya Ananta Toer, Renate Dorrestein. En boeken die mijn geest scherpeneren. Ik heb hier mijn drie lijfboeken

liggen: Geschiedenis Der Westerse Filosofie van Bertrand Russell, De Matriarch van Sonja Rüttner-Cova en Eens Was God Als Vrouw Belichaamd van Merlin Stone. Die boeken herlees ik elk jaar weer. Fantastisch.

Om twee uur 's middags wandel ik dan naar café Ledig Erf. Dat is mijn tweede huis. Ik drink een pils of vier, vijf, ik schaak, ik praat of - zoals op Nieuwjaarsdag - ik treed op. Om een uur of zeven wandel ik door de stad weer naar huis. Hoe dat volgend jaar moet? Eigenaar Jacob van de Lagemaat verkoopt de boel. Het is afwachten of daarmee ook het karakter van het café verandert.

Soms kom ik dagen niet in het café. Dan wandel ik. Sinds mijn vijftigste wandel ik door heel Nederland. Rugzakje, tentje. Dat maakt zo veel inspiratie los. Er vallen mij onderweg teksten én melodieën te binnen.

Het is wel jammer dat ik geen instrument bespeel. Jezelf begeleiden op keyboard geeft meerwaarde. De pianist Wout Bijma geeft me al een jaar les in muzikale vorming. Ik leer van hem luisteren en mijn stem beter gebruiken. Maar een instrument? Ik heb in Amelisweerd gewandeld met een mondharmonica... Nee, dat wordt nooit wat.

Ik heb door dat gedoe met die ww-psychiater dit hele jaar maar één versje gemaakt. Dat is erg. Maar om te zeggen dat het mijn wandeltochten heeft vergald? Nee. Op dag twee van een tocht langs de IJssel liep ik tussen Dieren en Doesburg. Aan de horizon een kerktoren. In het weiland streken tweehonderd ganzen neer. Dat geluid, die lucht. Ik was helemaal alleen en toch even gelukkig."

11 september 2004